

Dziesmu svētku vēsture atmiņās

2

◆1998.gads. Cēsu koris "Vidzeme". Vīru rindā 5. no kreisās Imants Lācis.

Imants Lācis dzied Straupes kori. Viņš gatavoja Dziesmu svētkiem un ir lepns būt kori, kas piedalījās Dziesmu svētkos arī pirms 150 gadiem.

“Man tie būs 12. Vispārējie dziesmu svētki, vēl arī Baltijas un Ziemeļvalstu svētki, Rīgas 800 gades. Tad jau sanāk 16. Par pirmajiem uzskatu 1970.gada svētkus, bet piedalījies arī 1965.gadā,” stāsta koris. Imants dziedāja Raiskuma kolhoza “Cīņa” kori. “Skatē diriģente sastrīdējās ar žūriju, un bija jābrauc uz Limbažiem pārdziedāt dziesmas. Diriģente bija pārliecināta, ka dziedam pietiekami labi, iespējās, bet tā arī netikām. Koristi arī neuzstāja, bija taču siena laiks. Man bija pazīstams Visvaldis Grāvēitis (cēsnieks, kuru un vokālo ansambļu vadītājs), viņš ierakstīja mani savā kori,” atmiņās kavējas raiskumietis. “Man bija 20 gadi, Rīgā visu gribējās aptvert, visu redzēt, visur būt. Vecākie biedri mierināja - visu nepagūsi. Iespaidi bija tik lieli, lai saprastu, ka no kora dziedāšanas neatteikšos,” saka Imants.

Nākamajos svētkos, 1970.gadā, raiskumietis dziedāja Raiskuma kori, kas pēc neliela pārtraukuma bija atsācis darbību. “Mēģinājumos pierakstījām dziesmu vārdus un tad dziedājām. Sākumā vienmēr gāja kā pa celmiem, bieži prātoju, ka kādu dziesmu vispār nav iespējams iemācīties. Dziedājām par Ļeņinu, arī krievu tautasdziesmas. “Ei, uņņem”, latviešu tautasdziesmas. “Lauztās priedes”, “Gaismaspils” varu nodziedāt bez mēģinājuma,” pastāsta Imants. Uz Rīgu koris brauca meijām rotātā kravas mašīnā, sa-

sēduši uz matračiem.

Tad kādu laiku Imants dziedāja Stalbes kori. “Lai vīri nenodzerotos, tika mudināti piedalīties kori. Daibes pusē bija kolhozs “Ausma”, lai vīri brauktu dziedāt Stalbes kori, par katru mēģinājumu maksāja rubli. Kolhozs bija nabadzīgs, bet korim nauda atradās. Dažam, kurš bija partijā, skaidri pateica: “Partijā esi, jābūt kori,” stāsta koris.

Raiskuma koris Imantam saistās ar kora konkursu un uztāšanās Latvijas Universitātes aulā. “Raiskuma koris izveidojās spēcīgs, jo “Beverīnai” pēc diriģenta Jura Kokara aiziešanas tika meklēts jauns vadītājs, un tikmēr vairāki koristi atnāca uz Raiskuma kori. Diriģente Ulla Siksne mūsu kori pacēla augstā līmenī. Beverīnieši atgriezās savā kori, pagasta kori trūka dziedātāju, lai varētu būt tāds, kāds bija,” pastāsta Imants. Viņu uzaicināja uz Cēsu kori “Vidzeme”. No 1994. gada līdz 2020.gadam Imants nodziedāja šajā kori. Korists atzīst, ka katrā kolektīvā gadās kādas rīvēšanās, bet, kad tuvojas koncerts vai skate, viss aizmirstas.

“Dažādās koncertprogrammās esmu dziedājis “Wenden”. “Ar

koriem esmu bijis ne tikai Dziesmu svētkos, arī 26 valstīs koncertos, konkursos, svētkos. Ja nedziedātu kori, tā visa manā dzīvē nebūtu,” atzīst Imants un piebilst, protams, zēl, ka Raiskumā vairs nav kora. Toties ir labs senioru jauktais ansamblis, kurā dzied arī Straupes korists.

Kopā laime un bezspēcība

Svētku bijis daudz, kas tieši katros piedzīvots, sajaucies atmiņā, bet mirklus aizmirst nevar. “Bija jādzied “Slavēta, slavēta, Krievzeme mana” no operas “Ivans Susaņins”. Mūzika skaista, bet vārdi nebija pieņemami. Mežaparkā Imants Kokars mēģināja vienreiz, otrreiz, neskanēja, skaidrs, ka nevienam negribējās dziedāt. Tad viņš teica: “Es saprotu, saprotu, bet pierādīsim viņiem, ka mēs varam nodziedāt.” Ne uzreiz sapratu dziļāko domu – pierādīsim, ka varam.

1985.gadā noslēguma koncertā pārņēma bezspēcības sajūta. Jauki svētki, bet uznāca armijas

◆Dziesmu svētku nozīmītes. Diemžēl ne katreiz tās bija.

◆2018. gads. Imants Lācis Mežaparka estrādē.

orķestris, un dziedājām “Uzvaras dienu”. Kamols bija kaklā, dusmas un bezspēcība. Un dziesma tika dziedāta divreiz. Kad vēl pirms dažiem gadiem šo dziesmu okupanti dziedāja 9.maijā, atceros Dziesmu svētkus,” atmiņās kavējas Imants un uzsver, ka šie Dziesmu svētki saistās arī ar virsdiriģentu Harald Medni. Viņš bija svītrots no virsdiriģentu saraksta tāpat kā “Gaismas pils”. “Kad kopkoris sāka saukt “Gaismaspili” un Medni, viss Mežaparks skanēja. Kā toreiz to nodziedājām! Asaras bija acīs,” atceras Imants.

Brīvvalsts Dziesmu svētki koristam saistās ar Lūcijas Garūtas “Mūsu Tēvs debesīs”, Mārtiņa Brauna “Saule, Pērkons, Dāvgava”. “Un, kad Mārtiņš Brauns piesita pauzi, to nevar aizmirst,” bilst koris un atzīst, ka bez Raimonda Paula “Manai dzimtenei” svētki nav iedomājami, jo dziesma atmiņā kopš 1977.gada Dziesmu svētkiem.

Par katru virsdiriģentu viņam savas atmiņas. Jānim Dūmiņam patīcis daudz runāt, kad aizrādīja, ka viņa mēģinājuma laiks beidzies, tik atteicis: “Es zinu, bet man ir jāizstāsta.” Leonīds Vīgners bijis strikts: “Ko tie soprāni dzied, tā tur nav rakstīts. Tenor, nu ko tu dzied!” Vijolišu pušķītis bijis rokās un diriģējis, tikai rādot takti. Ausmai Derkēvicai nebijis pieņemams, ka kādam kas nesānā, pieradusi strādāt ar profesionāliem koristiem.

“Virsdiriģenti - gan Imants Kokars, gan vēlāk Mārtiņš Klišāns - estrādē vienmēr aprunājās, kā jūtamies. Kad kādreiz Kokaram kaut ko vīri piedāvāja, vienmēr atteica: “Pēc Dziesmu svētkiem,”” stāsta Imants un smeļot piebilst, ka ne reizi vien gadījies, kad kāds sauc -Imant! -, uzreiz atbildējis, bet sekojusi dziļa saucēja nopūta: “Ne jau tu, Kokars.”

Tas paliek Rīgā

“Svētki ir grūts un jautrs laiks,” smaidot saka Imants. “Kad vakaros visi noguruši laižas miegā, kāds koris klasē sāk dziedāt, citiem jāpārspēj, un tad iet vaļā. Ja vēl līdzī kāds mūzikas instruments, tad visi sanāk kopā un vairs nav svarīgi, kuram kura glāze. Bez tās jautrības jau neiztika. No rīta ceļamies, viena korista nav, pēc brokastīm ierodas, iešot drusku pagulēt un tad braukšot uz Mežaparku, vakarā atgriežamies, viņš vēl gul, piecēlās un atkal pazuda. Bija uz pirmo mēģinājumu un koncertu. Kad bija *sausais li-kums*, visi tika piekodināti, ja kaut ko manīs, viss koris brauks mājās.

Tad pa kluso kaut kur tika nolikta pudele un cits citam pačukstēja, kur ir.

Estrādē mēģinājumos vietas pietiek, var uz soliņiem pat gulēt, bet koncertā visi stāv kā silķes mucā. Tad sākas lielle strīdi, kurš te stāvējis, kuram te vieta. Dzirdēts, ka šajos svētkos reģistrēs, kurš ir mēģinājumā, kurš nav, katram sava vieta kā biļete. Tas būtu par traku.

Velorikša braukāja pa Mežaparku. Sadomājām, ka varētu sarunāt, lai aizved līdz skolai un pārsteigt dāmas. Jau bijām izdomājuši, kā lepmi brauksim garām un uzsauksim: “Čau, meitenes!” Bet pat par 20 eiro neveda,” dažus Dziesmu svētku piedzīvojumus pastāsta Imants un uzsver: “Kas notiek Dziesmu svētkos, tas paliek Dziesmu svētkos.”

Imantam spilgtā atmiņā 1995. gada Baltijas un ziemeļvalstu dziesmu svētku noslēguma koncerts. “Gājām cauri mežam uz estrādi, pēkšņi blīkšķis. Brīnījāmies, vai tad salūtu arī izmēģina. Tuvojāmies, policija jau stāvēja, nevienu nelaide. Kas noticis, ne-teica. Vēlāk uzzinājām, ka bijis spridzeklis, lai nebūtu panikas, tika stāstīts, ka neveiksmīgi uzsprā-gusi salūta rakete. Estrādei bija bojājums. Gaidījām divas stundas, tad pateica, ka sākas koncerts bez mēģinājuma,” atceras Imants un piebilst, ka aizvien nav lasījis, kas patiesībā notika.

Jābūt Mežaparkā

“Nevaru iedomāties, ka nebrauktu uz Dziesmu svētkiem. Kaut līdz svētkiem bija daudz mēģinājumu, mājās dziesmas jāmacās, ir vērts velīt laiku, jo gribas piedzīvot tās sajūtas, ko var gūt tikai Dziesmu svētkos. Tur satieku gadiem nesatiktus cilvēkus,” pārliecināts Straupes kora koris un piebilst, ka tikai zēl, ka nu jau daudzus svētkus dziedātājiem nav iespēju noskatīties Deju svētku koncertu, tāpat dalībnieku tuvinieki netiek pie biļetēm. □

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA “Cēsu Druva”.